

THE ART NEWSPAPER TÜRKİYE**Sergiler // Söyleşi**

Selçuk Demirel'den Yerle Gök Arasında Sonsuz Bir Dünya

Ünlü çizer Selçuk Demirel'in "Yerle Gök Arasında" başlıklı sergisi Fransız Kültür Merkezi'nde ziyaretçilerini bekliyor. Emrah Kolukısa, çizimlerinde ele aldığı konular kadar yarattığı etkiyle de evrensel bir imza olan sanatçıya sorularını yöneltti.

Emrah Kolukısa

5 Mart 2024

Selçuk Demirel, kırk yılı aşkın süredir Fransa'da yaşıyor ve Le Monde gazetesinde çizimleriyle yer alıyor. Fotoğraf: Gündüz Kayra

Selçuk Demirel ya da imza attığı şekliyle Selçuk, çizginin evrensel dilini en etkili biçimde kullanan sanatçılarımızdan şüphesiz. Onun bir desenini görüp de arkasındaki felsefeyi anlamayacak, dünyaya olan bakışını kavramayacak kimse yoktur, ne memleketimizde ne de dünyada. Uzun yıllardır Fransa'da yaşayan ve orada çizmeye devam eden Selçuk oldum olası kendi meselelerini kağıda aktaran ve bunların aslında hepimizin meseleleri olması gerektiğine inanan bir çizer. Haklı da. Institut Français / Fransız Kültür Merkezi'nde açılan ve son 30-35 yılda çizdiği desenlerden oluşan yeni sergisi "**Yerle Gök Arasında**"da Selçuk insan - doğa ilişkisinden hareketle çevre, iklim, göç gibi evrensel meseleler üzerine odaklanıyor ve ziyaretçileri de kendi bakış açısıyla dünyaya bakmaya zorluyor. Bu bakış elbette son derece

vicdanlı, şairane ve alabildiğine eleştirel. 9 Nisan'a kadar devam edecek serginin açılışından hemen sonra Selçuk Demirel'e sorularımızı yolladık ve her zamanki gibi el yazısıyla yanıtladı bizi...

E.K: 'Yerle Gök Arasında' başlıklı serginizde 'Harmonie' adlı çiziminiz çok ilgimi çekti. Sizce insan ve doğa arasında nasıl bir uyum ya da uyumsuzluk var?

S.D: İnsanın var oluşundan beri doğayla ilişkisi problematik. Doğayı yenilmesi gereken bir rakip gibi gördü. Bu bir çeşit bitmez tükenmez bir savaş halinde (yapılan bütün ilerlemeleri göz ardı etmeksizin). Doğayı ele geçirip sonuna kadar sömürmek, rant çevirmek çabasında. Toprağın ciğerini söküp birkaç gram altın için binlerce ton toprağı yerinden etmek, akarsuları siyanürle zehirlemek... Bütün ekosistemi yok eden bu kâr ve rant açlığını anlamak zor. Burada buna izin veren, bu talana / yalana destek çıkan politik otoritelerin sorumsuzluğunu da belirtmek lazım. Ne zaman ki 'insan kendinin de doğanın bir parçası olduğunu anlar belki o zaman kendine zarar vermekten uzak duracaktır' diye umut ediyorum. Ve sözünü ettiğiniz desenimdeki gibi Doğa ile Harmonie (Armoni) içinde yaşamayı seçecektir.

Selçuk Demirel'in *Harmonie* adlı çizimi.

E.K: Sergide 1990'lardan neredeyse günümüze kadar uzanan çizimler var. Çevre, iklim, ekoloji temalı bu çizimler aslında ne kadar uzun zamandır bu konulara değindiğinizi de gösteriyor. Bu bağlamda sizce bu krizin iyiden iyiye derinleştiği bu zamanda insanı nasıl görüyorsunuz? Suçlu? Sorumlu? Çözümün anahtarı?... Hangisi daha yakın size?

S.D: Evet bu konular üzerine yıllardır çizmekteyim. 35 resimden oluşan bu sergideki resimler çevre, iklim değişikliği, ısınma, devamında büyük göçler üzerine. ‘Yerle Gök Arasında’ diye adlandırdığım bu sergi için seçtiğim bu resimler belki son 30-35 yıllık çalışmalardan bir seçki oluşturuyor.

İçinde, üzerinde yaşadığımız bu dünyadan başka bir dünya yok. Bu cennet gezegeni yukarıda da söylemeye çalıştığım gibi cehenneme çeviren yine insanoğlu. Hoyratça ve tepe tepe kullandığımız bu doğa, bu dünya sinyaller vermeye başladı son 50 yıldır, belki de daha fazla bir zamandır. Eğer ısınma 1,5 derece daha artarsa geri dönülmez bir yere gelinecek. Eğer bu artış 2 derece olursa tam bir felaket... Sorumlu-sorumsuz kim bilmiyorum. Belki yaşama biçimimizi değiştirmeliyiz, daha az tüketerek, daha saygılı ve birlikte yaşayarak, doğaya daha yakın ve onu koruyarak, fosil enerjileri tamamıyla terk ederek daha temiz enerji kaynakları yaratmak için kafa yormalyız. Denizler binlerce ton plastik yığınıyla dolu. Balıkların midelerinden plastik parçacıkları çıkıyor. Yıllardır içtiğimiz plastik şişelerdeki suyun içinde mikro plastik parçacıklarını yudumluyoruz. Isınma ve mevsim değişiklikleri yüzünden buzulların erimesiyle yükselen deniz seviyeleri birçok ülkenin sular altında kalmasına, belki de yok olmasına neden olacak. Aşırı ısınmayla birçok ülkenin yaşamsal kaynakları kuruyacak, çölleşecek. Bu da kitlesel göçlere neden olacak. Akdeniz bugün göçmen mezarlığına dönüşmekte. Bu sergide biraz bunlardan söz etmek istedim. Bu konuları sadece bu sergideki resimlerde anlatmadım. 2019’da Yapı Kredi Yayınları’ndan çıkan “Kıyıda Tek Başına” kitabımda çevrenin ve insanın yalnızlığından, eskiyen ve bozulan manzaradan söz etmiştim. 2021’de yine YKY’den çıkan “Bir Ağacın Altında” kitabım ise ormanlar, ormanlardaki canlılar ve bütün bir ekosistem üzerine bir meditasyon denemesiydi. Bu resimleri aynı yıl İstanbul Galeri Nev’de sergiledim. Geçen yıl “Ağaçname / Sen Ne Güzel Bir Ağaçsın” (YKY) kitabım yayımlandı. Bu kitapta da ağaçlara ve doğaya olan hayranlığımı dile getirmeye çalıştım. Ağaçları konuşturdum, onlarla dertleştirdim. Çocuklarımızın çocuklarına daha yaşanılır bir dünya bırakmak için mücadele etmeliyiz.

Selçuk Demirel, çizimlerinde insan-doğa ilişkisine, iklim krizi ve çevre kirliliği gibi sorunlara sıklıkla yer veriyor.

Çizim: Selçuk Demirel

Emrah Kolukısa: Le Monde gibi bir gazeteye çizdiğinizde sıklıkla güncel meseleleri konu edinmeniz çok doğal olsa da ne çizeceğinize nasıl karar veriyorsunuz? Bu konu tamamen sizin insiyatifinizde mi yoksa editoryal bir yönlendirme de oluyor mu?

Selçuk Demirel: 20 yıldan fazladır Le Monde gazetesinde (daha öncesinde yazılar için illüstrasyonlar yapıyordum) düzenli aralıklarla “Carte Blanche” diye bir köşede çiziyorum. Bir çeşit serbest kürsü gibi, istediğim, dilediğim deseni gönderiyorum. Desene bir de başlık buluyorum her seferinde. Bu sergideki desenlerin bir çoğunu bu bahsettiğim köşede yayımladım. Kimsenin bana çiz demesini beklemeden Ukrayna’daki savaş üzerine de birçok şey çizdim. Türkiye ve geçen yıl yine Türkiye’deki deprem üzerine desenler yaptım. Çizdiklerime ‘geniş bir gündem üzerine düşünceler’ diyelim. Biraz da zamana karşı durabilen, olabildiğince kalıcı şeyler çizmeye çalışıyorum, bu sergide yaptığım gibi, 30 yıl sonra da yaşamını sürdürebilsin diye çizdiklerim.

Selçuk Demirel

🔍 Arama

Bambaşka Kediler

YKY
YAPI KREDİ YAYINLARI

Selçuk Demirel'in *Bambaşka Kediler* adlı kitabı, Ocak 2024'te okuyucularla buluştu.

E.K: Kedileri çok seviyorsunuz, sıklıkla çizimlerinize sızıyorlar. Nedir onlarla olan ilişkiniz?

S.D: Kediler üzerine söz söylemektense onlara olan sevgimi, saygımı, dostluğumu çizerek dile getirmeye çalıştım. Bütün çocukluğum kedilerle birlikte geçti. Kediler her yerdeydi: Sokakta, çatılarda, duvar üstlerinde, otomobillerin altlarında, üstlerinde, evlerin en rahat ve güneş alan koltuklarında uyuklayan kediler...

Daha önce “Pürtelaş” (Metis - 1987), “Regard des Chats” Pastel/Ecole des Loisirs Paris - 1991), -ki bu kitap YKY’den “Kağıttan Kediler” (1991) adıyla yayımlandı- ve “Başka Kediler” (Metis - 2006)... Hepsi kedi çizimlerinden oluşan kitaplarım. Yine Metis’ten 1983’te çıkan “Kedili Geçmiş Zaman” kitabımda ismine rağmen çok az kedi deseni vardı. YKY’den çıkan son kitabım “Bambaşka Kediler” kitabımda tam 250 desen var. Yine çok uzun zaman aralıklarında çizdiğim desenlerden geniş bir seçki.

E.K: Abidin Dino sizin için ‘Selçuk Demirel’in işi gücü bir günlük tutmak’ demişti. Sizin tuttuğunuz bu günlük aynı zamanda tarihe not düşmek anlamına da geliyor. Peki her gün çizer misiniz? Çizmek için ayırdığınız özel bir zaman dilimi var mıdır, hep aynı yerde ve aynı zamanlarda mı çizersiniz? Bu ritüelinizi (varsa böyle bir ritüel ya da rutin) biraz anlatır mısınız?

S.D: Günlük tutmak, çizgilerle tutulan bir günlük cinsi irili ufaklı birçok defterim var. Hemen her gün çizerim. Aynı anda üç, dört değişik konuda çizdiğim defterler bunlar, Paris’e geldiğinizde gösteririm. Aslında kitaplarımın birçoğu bu tür defterlerden oluşuyor. “Bir Başka yerde”, “Duman” (Smoke), “Başka Kediler”, “Defile” vb. Abidin Dino’nun dediği gibi “Mutluluğun resmini yapamam elbet. Fakat resim çizebilmek ne büyük mutluluk! Çizmek, bana ayrılan boyut’u çizmek.” Çok yaşasın sevgili dostum Abidin Dino.

Yerle Gök Arasında, 9 Nisan'a dek Institut Français İstanbul'da görülebilir.

Adres: Institut Français İstanbul (Fransız Kültür Merkezi) İstiklal Caddesi, no:4 Beyoğlu/İstanbul

Sinema

Cem Yılmaz: “Ben Yapmazsam Kimse Bu Adamlarla İlgili Film Yapmaz!”

Çağla Meknuze Kırant

Sergiler

Erdil Yaşaroğlu: Dünyadaki her canlı birbirini yemeye çalışıyor, çok korkunç değil mi?

Çağla Meknuze Kırant

Kültürel Miras ve Müzeler

Geçmişle Bugünün Kucaklaştığı Bina

Emrah Kolukısa

Sergiler

Selçuk Demirel

İllüstratör